

Презентація
на тему:
«Традиції та побут української сім’
ї»

Підготували
учні 9-Б класу
Білий Олександр,
Ритіков Єгор

На початок ХХ ст. у побуті населення українських земель відбулися суттєві зміни, що були викликані стрімкими процесами модернізації ф урбанізації, які охопили суспільство, зміною ролі жінки, зростанням освіченості тощо. Зміни у побуті обумовили певні зрушення і в звичаях та традиціях українського населення.

Такі процеси були характерні й для інших країн та народів за доби індустріалізації, проте Україні були характерні ще і збереження патріархальності у сімейних відносинах, прив'язаність до землі значної частини міщан та ін. Спосіб життя окремих людей визначався їхніми матеріальними можливостями, рівнем освіти, культури, духовними потребами.

Селяни на початку ХХ ст.

Сільська громада

Відмітною рисою громадського побуту в Україні були толоки, як засіб виконання таких видів робіт, котрих сам селянин просто не міг виконати. Це давало змогу перевезти куплену на далекому селі хату, клуню, млин і т.ін.

Сільська громада з її традиціями, ціннісними орієнтаціями, почуттям взаємної солідарності становила велику силу. Вона могла переконати кожного, що кращої долі поза громадою не знайти

Родина

Станом на кінець XIX ст. зміни призвели до остаточного розпаду великих патріархальних родин, які під одним дахом об'єднували декілька поколінь і сімей. Панівною формою сім'ї в Україні була мала родина (5-6 осіб).

Формальним головою сім'ї повсюдно визнавали чоловіка; проте у подружжі простежувалась тенденція встановлення рівноправних взаємин. Це дає підстави говорити про особливий тип українського патріархату, який передбачав повагу до жінки та її думки.

Фізичне насильство над жінкою, що часом траплялось у сім'ях, тогочасне звичаєве право оцінювало різко негативно, караючи винуватця. Попри практичну неможливість формального розлучення, певного поширення набуло явище тимчасового розходження та окремого проживання подружжя. За будь-яких обставин громадська думка і звичаєве право засуджували ініціатора розпаду сім'ї, розглядаючи шлюб як довічний

Виховання дітей

Виховання і догляд за дитиною були обов'язком матері, однак їй часто доводилося на весь день залишати малюків на старших дітей або зовсім без нагляду. Любов і ласка у вихованні поєднувалася з вимогливістю, з прищепленням побутових звичок і трудових навичок. Діти в родині росли в дусі послуху і поваги до рідних та старших. Особливо засуджувалися лінь, небажання допомагати родині, недбайливе ставлення до праці. Для розвагу дітей було обмаль часу. Вони допомагали по господарству, бавили молодших братів і сестер, пасли худобу і т. д. Матеріальна незабезпеченість змушувала батьків посилати на заробітки дітей-підлітків.

Сімейні звичаї та обряди. Весілля

Батьки прагнули рано видати заміж дочку або одружити сина (для дівчини шлюбний вік починався з 16 років, для хлопця — з 18 років).

У шлюб здебільшого вступали рівні за своїм матеріальним становищем сторони. Заможні родини майже ніколи не родичалися з біднотою.

Родини і хрестини

Чимало звичаїв та обрядів супроводжували народження дитини. У родині відзначали хрестини одразу після хрещення дитини в церкві. На хрещенні велика роль належала кумам. У традиційній частині хрестин основним обрядом вважалось загортання немовляти у вивернутий вовною нагору кожух та вкладання його на покуті. Після церковного хрещення в будинку немовляти влаштовувалося частування з приготуванням традиційних страв

Життя в українському місті

Українці неохоче переселялися до міст і становили меншість міського населення.

Нові риси побутової культури проявлялися насамперед у житті населення великих і середніх міст. На початку ХХ ст. почав швидко змінюватися зовнішній вигляд міст. Міська влада приділяла значну увагу благоустрою. Вулиці вимощувалися камінням, будувалися мережі водопостачання, каналізації, створювалися міські сади та парки.

Життя заможних міщан

Меценатство та благодійництво у цей період стало не тільки виявом чеснот та благородства, а й утверджувалось як новий звичай серед заможних та шляхетних людей.

Великої слави зажили серед населення Наддніпрянщини своїм меценатством та благодійництвом родини підприємців Терещенків, Яхненків та ін. У західноукраїнських землях знаним меценатом був митрополит Андрій Шептицький

Життя міщан середнього достатку

В середовищі міщан середнього достатку зросла культура споживання, харчування, дозвілля. Вони замовляли одяг у модних кравців, купували сучасну побутову техніку (грамофони, велосипеди та ін.) дбали про здобуття дітьми вищої освіти.

Міщани люблять у вихідні дні відвідувати театри та кіно, або відправлятись до парку де грав духовий оркестр і діяли атракціони.

Рівень освіти міського населення був вищий, ніж на селі, тому тут утвердилася нова звичка - читати у вільний час газети та журнали. У селі це теж було, але рідше.

Життя міських низів

Значні зміни відбулися й серед міських низів (робітники заводів та фабрик, вантажники, двірники, прибиральниці, пралі та ін.). Зміни у розпорядку дня полягали у тім, що у місті робочий день мав велику тривалість, але був нормований. У прибульців з'явився новий для них звичай - вихідного дня. Із видовищ перевага віддавалась кіно або цирку

Проголюючись вулицями, або відвідуючи видовища міська біднота ласувала дешевими карамельками, а якщо бракувало грошей - лускали соняшникове насіння, запльовуючи лушпинням усе довкола себе. За цю звичку вчорашні селяки ставали об'єктом насмішок.

Одягалися вони не у вишиванки, а купували дешевий одяг з фабричної тканини.

У міських сім'ях було менше дітей, ніж у сільських. Водночас вони намагалися зберегти зв'язок з землею і заводили городи, садочки, утримували домашню худобу та птицю.

Жінки у місті часто влаштовувались на роботу, аби збільшити бюджет сім'ї. Працюючи, вони відчували себе повноправними членами суспільства, мали певну фінансову самостійність. У працюючих на виробництві жінок було менше часу на догляд дітей та ведення домашнього господарства.

Дякую за увагу!